

Lærerkredsen Faaborg-Midtfyn, Kerteminde og Nyborg

Mundtlig beretning

Generalforsamling den 5. marts

Af formand Peter Lund Andersen

2020

Indledning:

Vi går en spændende tid i møde. Både på lokalt og nationalt plan er der vigtige beslutninger der skal tages og forhandlinger der skal gennemføres. Der er mange ting som kan bekymre, men der er også mange muligheder som kan gribes. Måske står vi foran det vendepunkt vi har ventet på siden 2013.

Periodeforhandling:

Da parterne for næsten to år siden satte deres underskrift på forliget om OK18, havde man aftalt køreplanen for forhandlingerne om lærernes arbejdstid. Først skulle en kommission afdække hele arbejdstidsspørgsmålet, og komme med anbefalinger til parterne. Sideløbende skulle der under overskriften ” Ny start” iværksættes aktiviteter som fremmede samarbejdet mellem kredse og kommuner. Og endelig skulle der i forlængelse af kommissionens rapport forhandles om en ny arbejdstidsaftale – og det er dette sidste kapitel vi nu er nået til. Netop i disse dage sætter vores forhandlere sig sammen med forhandlerne fra KL, og prøver at nå til enighed. Hvis alt går som planlagt, vil der i løbet af Maj måned ligge en ny arbejdstidsaftale klar til afstemning blandt medlemmerne. Der er selvfølgelig intet der er sikkert, men med de signaler der er blevet sendt fra både KL og DLF, virker det sandsynligt at man denne gang vil nå hinanden. Det er ret specielt at der bliver forhandlet midt i en overenskomstperiode, men det er efter foreningens opfattelse en stor fordel, at det bliver gjort på denne måde. Fordelen er blandt andet, at parterne kan hellige sig forhandlingerne fuldt og helt, da der ikke samtidig foregår forhandlinger på alle andre områder. Dermed undgår man indblanding fra anden side, og har i princippet over et år til at blive enige. Omvendt er der ikke de samme umiddelbare konsekvenser af et forhandlingssammenbrud. Der kan hverken strejkes eller lockoutes midt i en overenskomstperiode. Så hvis parterne ikke når til enighed vil forhandlingerne blive skubbet hen til overenskomstfornyelsen i 2021. Dette vil også ske hvis et forhandlingsresultat bliver nedstemt af medlemmerne.

Men én ting er at lave en aftale, en anden er hvilket indhold der i aftalen. Vi ved på nuværende tidspunkt ikke ret meget om hvad aftalen kommer til at indeholde. Men på den ekstraordinære kongres i starten af februar blev der vedtaget en række mål som forhandlerne fra Danmarks Lærerforening skal forfølge. Målene er kort fortalt at vi skal arbejde for følgende fem elementer:

- Procedureregler der sikrer et aftalebaseret forpligtende samarbejde.
- Sikring sammenhæng mellem tid og opgaver og mellem undervisning og forberedelse.
- Sikring af, at ledelsen inddrager den samlede lærergruppe i den overordnede prioritering og tager hånd om den enkelte lærers arbejdssituation.
- Beskyttelse af tiden til forberedelse.
- Fleksibilitet i lærernes tilrettelæggelse af arbejdet.

Ud over kongresvedtagelsen vil forhandlerne selvfølgelig skæve til vores principprogram, hvor vore overordnede holdninger er beskrevet.

Men hvilke forventninger kan vi så have til den forhåbentlig kommende aftale? Der var ikke noget jeg hellere ville, end at kunne love jer guld og grønne skove, for eksempel et maksimalt

undervisningstimetallet på 23 ugentlige lektioner, med fratræk for øvrige opgaver. Men selv om det ville være fantastisk, så må vi erkende at vores forhandlinger ikke er finanslovsforhandlingerne. Og et drømmescenarie som det jeg lige beskrev, ville koste milliarder af kroner- og dem har kommunerne ikke. Vi skal selvfølgelig have en aftale der har værdi, men vi ved, at særligt den store forskel på kommunernes økonomi gør det svært at lave centrale ressourcebindinger. Det skæve Danmark er et problem for både os og KL, for vi kunne også komme i en situation, hvor en centralt max-timetallet ville føre til en forringelse af arbejdsvilkårene for de fleste. Spørgsmålet er, om det realistisk opnåelige maksimale undervisningstimetallet samlet set vil blive en forbedring, eller om vi risikerer at lave et selvmål.

En af de ting jeg er overbevist om vil indgå i forhandlingerne, er det forpligtende samarbejde. Altså nogle helt konkrete regler som sikrer lærere og børnehaveklasseledere indflydelse på deres eget arbejdsliv. Det kunne for eksempel være fastsatte procedurer for skoleårets planlægning, sikring mod vilkårlig planlægning og tilfældigt opståede ekstraopgaver i løbet af skoleåret mv. Når jeg ved det bliver et tema i forhandlingerne, skyldes det blandt andet at vi havde fint besøg for et par uger siden. Vi fik besked fra København om at finde en skole i Faaborg-Midtfyn kommune, hvor samarbejdet mellem lærere og skoleleder fungerer godt. Vores valg faldt på Espe skole. KL var enige i at det var et godt valg, så fredag den 21/2 kunne Skoleleder Vibeke Munch byde velkommen til Anders Bondo, Michael Ziegler, Jakob Bundsgaard og resten af topforhandlerne i forhold til periodeforhandlingen om arbejdstid. På mødet skulle kreds og kommune samt skoleleder og TR/AMR holde oplæg om modellen for vores samarbejde, mens gæsterne kunne stille spørgsmål. Jeg var meget imponeret af vores TR - Mette Steinmejer og AMR - Majken Clausen. I formåede klart, forståeligt og håndfast at få fortalt de høje herrer, hvordan virkeligheden er i den danske folkeskole. I fik vist, at I brænder for at lave god undervisning, men at ydre omstændigheder som manglende forberedelsestid og begrænsede muligheder for efter/videreuddannelse er en forhindring. Men I fik også vist at man ved et systematisk og tillidsfuldt samarbejde med ledelsen, kan rydde mange knaster af vejen og forbedre arbejdsmiljøet på trods af stram økonomi. Det er det eneste fælles skolemøde forud for forhandlingerne, så I blev på den måde repræsentanter for alle lærere i Danmark. Den opgave klarede I imponerende godt! Jeg har fået fortalt at Anders Bondo og co. Også var meget glade for jeres oplæg, og at jeres pointer bliver brugt direkte i forhandlingerne. Tak for indsatsen!

Jeg er også sikker på at lærere og børnehaveklasselederes mulighederne for forberedelse, vil stå helt centralt. Vi kan ikke leve med at forberedelsestiden, er den tid der er tilbage når alle andre opgaver er løst. Men det er desværre virkeligheden på rigtig mange skoler. Undervisning, møder, samarbejde, tilsyn, vikartimer og pædagogiske hurraprojekter kommer i første række – og så må man håbe at der er lidt tid tilbage til forberedelse. Den virkelighed skal vi have lavet om. Den kan ikke ses som andet end manglende respekt for vores arbejde og manglende forståelse for hvad der skaber kvalitet i skolen.

I vores kommuner er der aftalt en vis grad af fleksibilitet og indflydelse, men der er stadig skoler hvor en lov 409-begejstret leder styrer med hård hånd. Ikke overraskende er det også de skoler, hvor vores konsulent Birgit Sørensen opholder sig mest, i forbindelse med sager om arbejdsrelateret stress og udbrændthed. I kredsen fører vi statistik over personaleomsætningen i vore kommuner og på vore skoler, og det er påfaldende at se personaleomsætningen hos de før beskrevne skoleledere. Vi har skoler som på fem skoleår har sagt farvel til 40-50 kolleger. På enkelt skole er tallet sågar

helt oppe på 60. Samtidig kan vi se sammenlignelige skoler i samme kommune hvor tallet er under 20 i samme periode. Vi tager selvfølgelig problemerne op med de skiftende skolechefer, og prøver at påvirke ad den vej. Men det handler til syvende og sidst om visse skolelederes forkvaklede udøvelse af ledelsesretten – det problem skal vi have adresseret i en ny arbejdstidsaftale.

Min forventning er, at en kommende aftale vil skabe løsninger på mange af de skitserede problemstillinger. Men vi må ikke forvente, at vi med indgåelse af en arbejdstidsaftale kan få skruet tiden tilbage til før lockouten. En ny aftale vil være et godt og solidt skridt i den rigtige retning. Og det vil skabe et nyt grundlag at forhandle videre fra. Men jeg vil gerne advare om, at forvente en mirakelkur. Allerede nu, inden nogen aner hvad aftalen kommer til at indeholde, er der facebook-krigere som arbejder på, at få jer til at stemme nej til aftalen. Dette alene for at markere en principiel utilfredshed. Der arbejdes på at skabe et billede af en uduelig fagforening, som er ude af trit med foreningens medlemmer. Og at lærernes bedste chance er, at strejke sig til bedre vilkår i 2021. Jeg vil gerne advare mod denne revolver-taktik. Sæt jer nu grundigt ind i aftalen, inden I stemmer. Det er afgørende at man stemmer på et oplyst grundlag. Et ugenomtænkt nej til en aftale forhandlet af DLF, kan komme til at koste dyrt på længere sigt. Hvis vi for eksempel siger nej til en aftale, som har samme værdi som andre offentligt ansattes aftaler, vil der være ringe forståelse for det i omverdenen. Og dermed vil vi stå svækket i det videre arbejde.

I vil blandt andet via jeres TR, blive holdt informeret om udviklingen i forhandlingerne. Når og hvis der kommer en aftale i hus, bliver den sendt til urafstemning blandt medlemmerne. Men det hører I meget mere om til den tid.

Landsdækkende forhold:

Arbejdstid er ikke det eneste der fylder i folkeskolen, på en lang række parametre står vi som samfund overfor valg der har stor betydning for hvilken folkeskole vi vil have. Folkeskolen bliver flittigt debatteret og emner som inklusion, lange skoledage, nationale tests og digitalisering fylder i mediebilledet.

Inklusionen har levet en omtumlet tilværelse, siden Salamanca-erklæringen. Det er historien om et idealistisk inkluderende projekt med gode fællesskabsidealer, som desværre blev omsat til en stor spareøvelse. Inklusionsreformen fra 2012 er den foreløbige kulmination, i den blev blandt andet fastsat måltal i forhold til andelen af inkluderede elever. Nu ser det imidlertid ud til at nye vinde blæser. – om end Nyborg kommune ikke helt har opdaget det. Undervisningsministeren har kaldt inklusionsreformen for en fejl, og har bebudet en politisk ændring. Og det er på tide. Vi skal selvfølgelig inkludere de elever der kan være i folkeskolen, men det går ikke godt i spænd med de vedholdende besparelser på skolerne. Jeg tror tiden er kommet til at gentænke hele inklusionsbegrebet. Begrebet er blevet kuppet af regnedrengene, og efterhånden handler det ikke længere om mennesker, men om penge. Vi må insistere på at kommunerne overholder folkeskoleloven, og tilbyder alle børn et skoletilbud der passer til dem. I et interview med fagbladet folkeskolen, gav ministeren udtryk for, at inklusionsreformen var lavet med for meget fokus på pengepungen. Derfor ser hun nu ingen problemer i, at give elever specialundervisning, hvis det vurderes nødvendigt af lærere og skoleledere. En understregning af at inklusion står højt på den politiske dagsorden, er at man netop valgte det emne til årets ”Sorø-møde” som bliver afholdt af

undervisningsministeriet. Man havde inviteret udvalgte praktikere til at diskutere inklusion med politikere og embedsfolk. Vi havde fra de fynske lærerkredse mulighed for at sende to repræsentanter afsted. Tilbage meldingen fra dem er, at det var et godt og konstruktivt møde, men at der er mange politiske dagsordner i spil på sådan en dag. Det bliver spændende at høre hvilke konkrete ændringer man når frem til på Christiansborg, men indtil videre mærker vore medlemmer problemet i dagligdagen. Vi ved at netop inklusionsudfordringer er en af de allerstørste kilder til et belastet arbejdsmiljø på skolerne.

Lange skoledage og ikke mindst nationale tests er igen blevet et tema, efter undersøgelser fra Vive har for nyligt har konkluderet at hverken folkeskolereformen eller de nationale tests ser ud til at virke efter hensigten. På den baggrund stiger presset på regeringen for at gøre skoledagen kortere og afskaffe de nationale tests. Det sidste krumspring på vejen mod en afskaffelse af de nationale tests vi kender, er blevet et kompromis, hvor man giver den enkelte skoleleder bemyndigelse til at aflyse testene. Hvis man da ikke er blandt de 20 % dårligst præsterende skoler – for så skal man stadig tvinges til at gennemføre fejlbehæftede tests med misvisende konklusioner. Det ufatteligt, at man ikke vil indse sine fejl, og få afskaffet testene – en gang for alle.

Den danske folkeskole er blevet digitaliseret på rekordtid. Læringsplatforme, digitale undervisningsmaterialer kombineret med digitale tests og målinger. Men vidste man hvad man gjorde inden man gik i gang? Tilsyneladende ikke. Ny forskning viser at eleverne lærer mindre når de bruger digitale læremidler, en når de bruger de analoge. Med andre ord bliver man bedre til at læse, ved at gøre det i en bog fremfor på en skærm. Noget peger på, at særligt drengene har tabt terræn i overgangen til digitale læremidler. Et andet aspekt er, at digitale læremidler risikerer at afprofessionalisere os som lærere. Hvis vi på grund af manglende fysiske materialer og forberedelsestid, tvinges til at lade portalerne overtage vores valg af undervisningsmaterialer og emner, har vi reelt deponeret vores frihed til at udvælge stof og metode til Gyldendal og de andre spillere på markedet for digitale læremidler. Jeg mener vi bør være meget kritiske overfor denne udvikling, dels fordi undervisningen gradvist bliver standardiseret og afkoblet fra vores indflydelsesmuligheder og dels fordi vi risikerer at gøre os selv overflødige. Hvis ikke vi får slået fast, at en dygtig, velforberedt og relationskompetent lærer ikke kan erstattes af en portal, er vi med til at mindske værdien af vores arbejde som lærere. Pludselig vil regnedrengene måske begynde at spørge ” er der egentlig brug for en lærer til at sætte eleverne i gang med Clio-online? - kunne vi ikke nøjes med en pædagogmedhjælper eller lignende”?

De fleste af ovenstående problemstillinger handler om penge. Kommunerne har samlet set slet ikke penge nok til løfte deres opgave, og derfor opfinder de forskellige krumspring, som skal forsøge at dække over den manglende økonomi. I vores område er det særligt slemt. Vi ser år for år besparelser på skolerne og det kan mærkes på vores mulighed for at lave kvalitet i undervisningen. Det siger jeg jo efterhånden hvert år! Men det bliver desværre ikke mindre aktuelt. Derfor følger jeg med stor interesse med i forhandlingerne om den kommunale udligningsreform. Ganske vidst var det første udspil, ikke så gunstigt for os som man kunne håbe, men der er alligevel begrundet håb om en forbedret kommunal økonomi. Ved finanslovsforhandlingerne blev folkeskolen tilgodeset for første gang i mange år. Det blev afsat knap en milliard over tre år, målrettet flere lærere i skolen. Vi har stadig til gode at se pengene, og hvordan de bliver udmøntet i kommunerne. Men det er glædeligt at der endelig tages nogle skridt i den rigtige retning. I forhold til de besparelser

folkeskolen er blevet ramt af de senere år, er 1 mia. slet ikke nok. Men det er en start, og jeg glæder mig over at udviklingen trods alt går i den retning.

Lokale forhold:

Vi oplever overordnet at vore tre kommuner gerne vil samarbejde og inddrage os i forhold til spørgsmål omkring folkeskolen. Under overskriften ”Ny start” fra OK18 har vi etableret et godt samarbejde med både det politiske og administrative led af kommunerne. Vi oplever i stigende grad at blive inviteret med til forskellige begivenheder, og bliver også inviteret til at deltage i kommunale arbejdsgrupper.

I alle tre kommuner har vi i fællesskab med Danmarks Lærerforening centralt, sat gang i arbejdet med at forbedre den professionelle kapital. Begrebet professionel kapital handler i bund og grund om skolens og den enkelte ansattes evne og mulighed for at lykkes med sin opgave. Derfor er fokus lagt på skolens kerneydelse: undervisning. Når Danmarks Lærerforening bruger tid og penge på dette, er det dels på grund af vores idealer om at sikre eleverne bedst mulig undervisning. Men det er også ud fra erfaringen om at det skaber bedre arbejdsmiljø og trivsel når vi lykkes godt i vores job. Det er vores oplevelse at kommunerne gerne vil støtte op om arbejdet, da det på mange måder repræsenterer en fælles interesse i at lykkes godt med vores vigtige arbejde. Det er lidt forskelligt hvor vidtgående indsatsen er i de tre kommuner. I Kerteminde skal vi for eksempel først for alvor i gang efter sommerferien. Både kredsen og Danmarks lærerforening centralt har professionel kapital som et indsatsområde i disse år. Det har vi fordi det sætter fokus på lærerfagligheden og lærerens oplevelse af tillid og retfærdighed og handlemuligheder.

Vi har netop indgået en ny arbejdstidsaftale med Kerteminde kommune, som blandt andet sikrer fleksibilitet og øremærket tid til dag- til-dag forberedelse. Aftalen erstatter det tidligere forståelsespapir. Aftalen er kommet i hus efter et langstrakt forløb, hvor vi blandt andet har besøgt skolerne i faglig klub samt haft et fælles evalueringsmøde med skolelederne omkring forståelsespapiret. Dermed er alle kredsens lærere og børnehaveklasseledere i folkeskolen dækket af en forpligtende aftale. Det er godt og det er mit indtryk at aftalerne forbedrer og sikrer nogle minimumsstandarder for arbejdsvilkårene i vore kommuner. Aftalerne er naturligvis ikke perfekte, og der var ting vi gerne ville have aftalt anderledes, hvis det var muligt.

I Nyborg kommune har vi netop gennemført den første evalueringsrunde af arbejdstidsaftalen. Der er en smule forskel på hvor stor effekt aftalen har haft, da der før aftalen blev indgået var et forskelligt udgangspunkt. Men den forpligtende skolevis evaluering har sendt et tydeligt signal til skolelederne, om at tage ansvar for at implementere intensionen med aftalen. Det er mit overordnede billede, at lederne tager opgaven på sig. Det er i hvert fald tydeligt at kommunens forvaltning, bakker helhjertet op om aftalen.

De mindre medlemsgrupper:

Vi organiserer også medlemmer uden for folkeskolen, de er medlemmer på lige fod med lærere og børnehaveklasseledere. Det drejer sig blandt andet om lærere ved STU, VSU og på private opholdssteder med intern skole. Det drejer sig om ansatte i ungdommens uddannelsesvejledning og kommunernes PPR og forvaltninger som for eksempel skolekonsulenter, tale/høre lærere og pædagogisk/psykologiske konsulenter. Det er en målsætning for os at blive endnu bedre til at være i løbende kontakt med disse medlemmer, også de steder hvor der ikke er valgt en TR. Vi er bevidste om, at de mindre medlemsgrupper ofte føler sig glemt, fordi foreningens fokus oftest retter sig mod vore medlemmer i folkeskolen. Det skal dog ikke herske tvivl om, at vi vil gøre hvad vi kan for at alle medlemmer føler sig hjemme i foreningen.

Afslutning:

Vi har en kredsstyrelse, vi kan være stolte af. I har virkelig taget handsken op i den forgangne valgperiode. Vi har haft et meget højt aktivitetsniveau, og det bliver bemærket rundt om i landet, at vi har gang i mange spændende ting. Måske er det derfor kredsen ofte bliver bedt om at løfte opgaver for foreningen centralt. For eksempel som pilotkreds i forhold til udviklingsarbejder som involverende fagforening, Ny start og ” er vi gearet til fremtiden”. Det er ikke uden grund, at vores kreds bliver bedt om at deltage når KL og Danmarks Lærerforening vil udforske samarbejdssporet. Det er jo netop på grund af kredsstyrelsens solide og ordentlige arbejde, at man har fået øje på os. I forhold til projekt ” Ny Start” har vi virkelig leveret varen, i forhold til den centrale strategi, om at gøre os til en uundværlig samarbejdspartner for kommunerne. Alle i kredsstyrelsen har givet den en skalle, og har bidraget til at vi er lykkedes med mange ting. Så jeg vil gerne sige jer stort tak for jeres engagement!

Men kredsstyrelsen kan jo ikke klare det alene. Der skal også lyde et stort tak for indsatsen til de ansatte på kredskontoret, Susanne og Birgit. I gør et kæmpe stort stykke arbejde hver dag, for at give vores medlemmer og tillidsvalgte 1. classes hjælp og vejledning.

Der skal også lyde et dybfølt tak til vores tillidsrepræsentanter og Arbejds miljørepræsentanter for jeres store arbejde på skolerne, I er uden sammenligning foreningens vigtigste organisatoriske led uden jer – ingen Danmarks Lærerforening.

Endelig stor tak til kredsens pensionistudvalg. Det er ingen selvfølge at lærerkredsen har omkring 370 pensionist-medlemmer. Det skyldes simpelthen at I år efter år arrangerer utallige spændende arrangementer for vore medlemmer i fraktion 4. Når jeg læser jeres spændende programmer, glæder jeg mig nærmest til selv at gå på pension – men det sker vidst ikke før i 2049 eller der omkring.

Jeg skal hermed overgive beretningen generalforsamlingens behandling